

NAVNSETTING AV GATER, BYROM M.M. I BJØRVIKA - SENTRUM SONE

Sammendrag:

Denne saken omhandler navnsetting av gater, byrom m.m. i Bjørvika i sentrum sone. Navneforslagene følger to hovedlinjer: a) Bjørvikas industri- og havnehistorie de siste to hundre år, og b) Bjørvika som nytt kulturelt område. Det er også vektlagt å navnsatte etter kvinner.

Forslagene har vært på offentlig høring, og følgende elleve navn foreslås i denne saken: Langkaia, Groschparken, Anne-Cath. Vestlys plass, Robert Levins gate, Henny Mürers gang, Operastranda, Nordre Nylandskai, Søndre Nylandskai, Sukkerbiten, Bispebrua og Trelastgata.

Saksframstilling:

Reguleringen og utbyggingen av Bjørvika-området er et av byens største byutviklingsprosjekter gjennom tidene. Omdannelsen av området fra et havne-, og industriområde og samferdselsåre, til boliger, kulturbygg, næring og friområder, forandrer Bjørvikas karakter, og skriver et nytt kapittel i Bjørvikas lange historie. I omdannelsesprosessen skapes nye offentlige rom, og med det behovet for navnsetting av rommene.

Navnsetting i området har pågått over mange år, og fortsetter etter hvert som områdene bygges ut. I sentrum sone er plassen foran operabygget navnsatt til Kirsten Flagstads plass. To gater som går gjennom Bjørvika fra Gamlebyen til sentrum er navnsatt av Bydel Gamle Oslo til Operagata og Dronning Eufemias gate.

Til sammen elleve nye gater, byrom m.m. i sentrum sone skal navnsattes. Kulturetaten har arbeidet med grunnlaget for navnsettingen. Etaten har under arbeidet rådført seg med en rekke institusjoner, lag og virksomheter med kunnskap om hhv. Bjørvika og til litteratur, samt tilknytning til området. Mange forslag fra publikum, institusjoner mv. er blitt vurdert. Videre er det i arbeidet blant annet vurdert navnsetting etter kvinner og etter Knut Hamsuns litterære verk. Navnsettingsarbeidet er gjort i henhold til *Instruks for navnsetting av gater, veier, plasser mv. i Oslo*.

Forslagene følger to hovedlinjer. Én del objekter får navn som avspeiler Bjørvikas historie, og én del avspeiler det framtidige Bjørvika som kulturområde. I arbeidet er også kvinneperspektivet vektlagt. Med unntak av forslag til sletting av Havnegata, vil eksisterende navn i området ikke bli berørt av forslagene.

Høring

Forslagene til navnsetting var første gang til offentlig høring i perioden 27.03. til 27.05.2015, jf. lov om stadnamn § 6. Det innkom elleve høringsuttalelser, i hovedsak med støtte eller merknader til selve navnevalget, og aktuelle etterkommere har gitt sin tilslutning til navnsettingene. Forslaget ble oversendt berørte instanser til uttalelse. Stavemåten til to

kainavn ble endret etter høringen. Nordre Nylandskaia og Søndre Nylandskaia er endret til Nordre Nylandskai og Søndre Nylandskai.

På bakgrunn av at forslagene i første høring ikke inneholdt navn etter kvinner, ble to nye navneforslag sendt på offentlig høring 23.05. - 24.07.2016: *Anne-Cath. Vestlys plass* og *Henny Mürers gang*. Anne-Cath. Vestlys plass var nytt forslag til tidligere foreslåtte André Bjerkes plass. Gangveien / passasjen Henny Mürers gang var ikke sendt på offentlig høring i første høringsrunde. Det innkam i denne høringen ingen kommentarer til disse to forslagene, og etterkommerne har gitt sin tilslutning til navneforslagene.

<u>Forslag til høring:</u>	<u>Endelig forslag etter høring:</u>
Langkaia	Langkaia
Groschparken	Groschparken
André Bjerkes plass (første høring)*	-
Anne-Cath. Vestlys plass (andre høring)*	Anne-Cath. Vestlys plass
Robert Levins gate	Robert Levins gate
Operastranda	Operastranda
Nordre Nylandskaia	Nordre Nylandskai
Søndre Nylandskaia	Søndre Nylandskai
Sukkerbiten	Sukkerbiten
Bispebrua	Bispebrua
Trelastgata	Trelastgata
Henny Mürers gang	Henny Mürers gang

* Navneforslag for plassen foran nye Deichmanske bibliotek

Bakgrunn for de enkelte navneforslagene

Historiske navn

Bjørvika har en lang kulturhistorie. Middelalderhistorien er særlig knyttet til den sørøstlige delen, mot Gamlebyen. Det gjenspeiles både i eldre gater i bydelen, men også i navnsettingen av gater på Sørenga og i den delen av Bjørvika som ligger i Bydel Gamle Oslo.

Trelasthandelen og havnevirksomhet er andre viktige deler av Bjørvikas og Oslos historie. Her finnes en del eldre gater og kaistrekninger (Londonkaia, Rostockgata, Hollendergata) som har fått navn etter viktige handelsbyer, og det er kommet til nye navn som minner om denne sentrale delen av byhistorien (Trelastgata).

Navnsettingen i denne saken legger vekt på de siste to hundre årene innen områdets industri- og havnehistorie. Minnet om denne epoken av Bjørvikas historie ivaretas gjennom videreføring av eksisterende navn og gjenbruk av tidligere navn.

Langkaia

Langkaia er navnet på kaistrekningen fra Revierkaia til Palékaia. Det foreslås at veien langs kaistrekningen regnes til *Langkaia*. Havnelageret fra 1916 har allerede i dag adresse Langkaia 1.

Groschparken

Området mellom Børsen og Langkaia er regulert til park. Ved reguleringen åpnes det opp et område som gir anledning til å hedre en av byens viktigste planleggere; stadskonduktør Christian Heinrich Grosch. Grosch tegnet mange av byens monumentalbygg, bl.a. Norges Banks filial, Universitetets astronomiske observatorium, Christiania teater, universitetsbygningene i sentrum og basarene og brannvakta i Kirkeristen. Han var også arkitekt for en rekke offentlige bygg og kirker i landet forøvrig. Som stadskonduktør i

Christiania var han sentral i arbeidet med reguleringen av byen på midten av 1800-tallet, da den store byveksten startet. Hans navn foreslås knyttet til parken som blir liggende ved siden av hans bygg, Børsen. For å få et stedsnavn som er enkelt å bruke i dagligtale, foreslås det at parken får navnet *Groschparken*, framfor å bruke hans hele navn.

Nordre Nylandskai og Søndre Nylandskai

Nyland er navnet på en bank ved utløpet av Akerselva, som i første halvdel av 1800-tallet ble fylt opp og etterhvert utgjorde en utstikker. Nylands Verksted, som var en markant virksomhet i Bjørvika i over hundre år, tok sitt navn derfra. Navnet Nyland foreslås for to kaistrekninger på utstikkeren: *Nordre Nylandskai* og *Søndre Nylandskai*.

Sukkerbiten

Navnet *Sukkerbiten* er gått inn i dagligtalen som betegnelse på ytterste del av Bjørvikautstikkeren. Sukkerbiten var et uformelt navn på et hvitt, firkantet bygg ytterst på denne utstikkeren. Bygget var opprinnelig et velferdsbygg for ansatte ved Nylands Verksted og senere holdt Teknisk avdeling i Havnevesenet til der. Navnet er et minne fra nær fortid. Navnet er i senere tid også benyttet til et temporært utested på området. Det foreslås at *Sukkerbiten* vedtas som navn på området.

Bispebrua

Den nye brua i Operagata ligger der hvor det i 1887 ble bygget ei bru, *Bispebrua*. Denne ble erstattet av ei ny bru i 1938-39. Det er naturlig at den tredje brua på samme sted også får navnet *Bispebrua*.

Navn knyttet til det nye kulturområdet

En viktig del av Bjørvikas karakter vil ligge i kulturbyggene i området. Operabygget, som sto ferdig i 2008, er et av Oslos og Norges mest besøkte steder. Det nye hovedbiblioteket og Munchmuseet vil forsterke områdets betydning som kultursentrum. Bjørvika har alt fått to navn som avspeiler denne siden ved området: Kirsten Flagstads plass og Operagata. Denne saken inneholder ytterligere fire navn med tilknytning til kulturlivet, tre av dem knyttes til personer innen kulturlivet; to av disse er kvinner.

Anne-Cath. Vestlys plass

Plassen foran det nye hovedbiblioteket, mellom Jernbanetorget og Operaen foreslås navnsatt etter forfatter Anne-Cath. Vestly. Vestly var en av Norges mest folkekjære barnebokforfattere, og flere av hennes bøker er blitt filmatisert. Gjennom barneprogram på radio og fjernsyn var hun også en kjent personlighet for en hel generasjon. Anne-Cath. Vestly var bosatt i Oslo i mesteparten av sitt voksne liv.

Robert Levins gate

Mellom Operaen og Oslo S foreslås det at den nye gata kalles opp etter pianisten og musikkpedagogen Robert Levin. Han var en av landets mest kjente pianister, med en lang og allsidig karriere, bl.a. som akkompagnatør og kammermusiker, som kapellmester ved Chat Noir, studiomusiker og professor ved Norges musikkhøgskole.

Henny Mürers gang

Som navn på gangareal / passasje i kvartalet mellom Dronning Eufemias gate, Operagata, Nylandsveien og den foreslåtte Robert Levins gate, foreslås *Henny Mürers gang*. Mürer var pioner innen norsk scenedans, koreograf og første rektor ved Statens balletthøgskole.

Operastranda

For friområdet på Bjørvikautstikkeren foreslås navnet *Operastranda*.

Navneendringer mv.**Trelastgata**

Trelastgata er vedtatt som navn på gatestrekning mellom Kong Håkon 5.s gate til Nylandsveien av Bydel Gamle Oslo. Det foreslås at denne gata blir hetende *Trelastgata* også på vestsiden av Akerselva, og at den ender i krysset med gata som i denne saken foreslås som Robert Levins gate.

Havnegata

Havnegata ble vedtatt i 1864 som navn på gatestrekningen mellom Strandgata (Lille Strandgate) og Bispebrua. Dronning Eufemias gate er lagt over en del av Havnegata. Gatas løp har flere ganger blitt endret slik at den nå går i en vinkel og ender ved Oslo S. Ettersom gateløpet har gjennomgått omfattende endringer, og det dessuten er en konflikt mellom nåværende gateløp og vedtaket om Dronning Eufemias gate, foreslås det at navnet *Havnegata* slettes. Det er ikke knyttet adresser til gata.

Lover og regelverk, tidligere vedtak

Kommunenens myndighet og plikt til å fastsette navn på gater, veier, plasser m.v. og adresser er gitt ved lov om eigedomsregistrering (matrikkellova) av 17.06.2005, og forskrift av 26.06.2009. Navnsetting er videre regulert av lov om stadnamn av 18.05.1990 med forskrift.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser utover utgifter til skilting og administrasjon i forbindelse med tildeling av nye adresser.

Vedtakskompetanse

Bystyret vedtok i sak 488/00, jf. 18/13 *Instruks for navnsetting av gater, veier, plasser mv. i Oslo*, og delegerte navnsetting i sentrum sone til byrådet.

Byråden for kultur, idrett og frivillighet innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. *Langkaia* vedtas som navn på gate mellom kaiene Langkaia og Revierkaia. Gata starter i Dronning Eufemias gate og ender i krysset sør for Havnelageret. Gata får navn etter kai med samme navn.
2. *Groschparken* vedtas som navn på planlagt park /grøntområde mellom Børsen og Langkaia. Parken får navn etter stadskonduktør og arkitekt Christian Heinrich Grosch. (f. 1801 – d. 1865).
3. *Anne-Cath. Vestlys plass* vedtas som navn på plass på område avgrenset av Langkaia, Dronning Eufemias gate, Operagata og det nye hovedbiblioteket. Plassen får navn etter forfatteren Anne-Cath. Vestly (f. 1920 – d. 2008).
4. *Robert Levins gate* vedtas som navn på gate mellom Trelastgata og Operagata. Gata får navn etter pianisten og musikkpedagogen Robert Levin (f. 1912 – d. 1996).
5. *Operastranda* vedtas som navn på friområde sør for operabygget. Friområdet får navn etter operabygget.
6. *Nordre Nylandskai* vedtas som navn på kai, i forlengelse av Operastranda. Kaien får navn etter Nylandsområdet og Nylands Verksted.

7. *Søndre Nylandskai* vedtas som navn på kai nord for Sukkerbiten. Kaia får navn etter Nylandsområdet og Nylands Verksted.
8. *Sukkerbiten* vedtas som navn på ytterste del av Bjørvikautstikkeren. Området får navn etter den tidligere velferdsbygningen som sto der.
9. *Bispebrua* vedtas som navn på bru over Akerselva i Operagata. Brua får navn etter de to tidligere bruene samme sted.
10. *Trelastgata* vedtas som navn på gatestrekning i forlengelse av nåværende Trelastgata til Oslo sentralstasjon / Robert Levins gate. Gata har navn etter opplagsplass for trelast/bordtomter.
11. *Henny Mürers gang* vedtas som navn på gangareal / passasje mellom Operagata og Dronning Eufemias gate. Gangen får navn etter danser og koreograf Henny Mürer (f. 1925 – d. 1997).
12. *Havnegata* slettes.

Områdernes beliggenhet og avgrensning er angitt på vedlagte kart datert 28.04.2016.

Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet, den

03 NOV 2016

Rina Mariann Hansen

Byrådet tiltrådte innstillingen fra byråden for kultur, idrett og frivillighet.

Byrådet, den

Raymond Johansen

Vedlegg tilgjengelig på Internett:

1. Kart datert 28.04.2016 - beliggenhet og avgrensning
2. Høringssvar – første høring i 2015
3. Høringssvar – ny høring i 2016
4. Merknader fra Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene av 22.06.2015
5. Merknader fra Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene 31.05.2016

Vedlegg ikke tilgjengelig på Internett: Ingen